ӘЛ-ФАРАБИ АТЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ

ҚАЗАҚ УНИВЕРСИТЕТІ

№ 4 (1515)
4 ақпан
2014 жыл

Апталық 1948 жылдың 20 сәуірінен шыға бастады

www.kaznu.kz

КАЗНУ ИМ. АЛЬ-ФАРАБИ ПРИЗНАН ЛИДЕРОМ ПРОГРАММЫ ООН

Казахскому национальному университету им. аль-Фараби доверено возглавить глобальный хаб «United Nation Academic Impact» (Академическое влияние ООН) по вопросам устойчивого развития. Официальное решение, поступившее из штаб-квартиры ООН, свидетельствует о признании авторитетной международной структурой КазНУ как лидера образования и науки.

В Послании народу Казахстана «Казахстанский путь-2050: Единая цель, единые интересы, единое будущее» Президент РК подчеркнул необходимость укрепления главных ценностей национальной идеи «Мәңгілік Ел». Среди них важное место занимает национальная безопасность и глобальное участие нашей страны в решении общемировых и региональных проблем. Инициатива ООН по созданию хаба UNAI в КазНУ будет способствовать продвижению идеи Главы государства по усилению роли Казахстана как одной из ключевых фигур в международном процессе решения глобальных проблем и превращению города Алматы в региональный хаб многосторонней дипломатии.

Выбор ООН не случаен: КазНУ им. аль-Фараби первым среди университетов Центральной Азии присоединился к программе «Академическое влияние», нацеленной на поддержку десяти всемирно признанных принципов ООН, касающихся прав человека, грамотности, устойчивого развития и разрешения конфликтов. В рамках данной программы университет успешно позиционировал себя как ведущий научно-академический центр, активно вовлекающий ученых в эту деятельность и использующий научно-образовательную среду как инструмент для решения глобальных проблем. При поддержке представительства ООН в Казахстане и Генерального консульства США в Алматы КазНУ давно стал частью всемирной студенческой программы-игры «Модель ООН – Новый шелковый путь», в ходе которой будущие специалисты приобщаются к принципам ООН и вырабатывают новые способы решения проблем безопасности. Более трех лет в университете активно действует международная программа «Global Class-room» по устойчивому развитию. В 2011 году КазНУ при поддержке ООН провел международную научно-теоретическую конференцию «Меняющаяся природа конфликта в XXI веке». В 2012 году КазНУ единственный из университетов СНГ открыл секцию на глобальном саммите «RIO+20» на всемирном форуме ООН в Бразилии, выступив с проектом «Зеленый мост через поколения» в поддержку инициатив Президента страны «Глобальная стратегия энергоэкологического развития» и «Зеленый мост». В прошлом году на встрече ректора университета Галыма Мутанова с заместителем генерального директора ЮНЕСКО по образованию Цянь Таном в Париже было принято важное решение о создании на базе КазНУ Центрально-Азиатского регионального хаба по устойчивому развитию в рамках программы ЮНЕСКО – UNITWIN.

Открытие хаба UNAI в КазНУ им. аль-Фараби является важным свидетельством лидирующей роли университета в сфере устойчивого развития, являющегося глобальным трендом развития всей человеческой цивилизации. Уже в мае текущего года на базе КазНУ состоится важное событие мирового уровня – III форум ректоров университетов Азии, призванный стать мощным импульсом интеграционных процессов в азиатском регионе на благо безопасного и благополучного будущего.

Пресс-служба КаЗНУ

ҚАЗҰУ ҚҰРЫЛЫСЫ ҚАРҚЫНДЫ

Алыстан мен мұндалап көз тартар ҚазҰУ қалашығы әсемдігімен талай жанды тамсандырып келеді. Бірегей инфрақұрылым, бай материалды-техникалық базаға ие кампус бейнесі көрікті табиғат аясында тіптен нұрлана түсетіндей. Қалашық жыл сайын жайлылықты арттырар жаңа нысандармен толығып, бүгінде мерейлі 80 жылдығына кемелденіп жетті. Мұның бәрі де алға қойылған нақты жоспардың жіті жүргізілуімен іске асып отырғаны даусыз. Кезекті ректорат мәжілісінде индикативті жоспарды басшылыққа ала отырып экономикалық және өндіріс мәселелері жөніндегі проректор Мақтағали Әбдімәжитұлы өткен жылғы қаржылық-өндірістік басқару және материалды-техникалық қамтамасыз ету барысын сөз етті.

Оның хабарлауынша, 2013 жылы түскен мемлекеттік тапсырыстар мен бюджеттен тыс шаралар жоспарға сай толық орындалған. Өткен жылдағы шығысты да жіті есептей отырып, проректор жатақханаларда толықтай жөндеу жүргізу, жол жасау және ағымдағы құрылыс жұмыстарының да қатаң қадағаланып отырғанын жеткізді. Олардың ішінде 500 орындық жаңа жатақхана жұмысы да қызу қолға алынған. Студенттерге игілікті қызмет көрсетіп отырған «Керемет» орталығы да 2013 жылдың жемісі. Сондай-ақ Мақтағали Бектемесов университет инфрақұрылымын дамыту жұмыстарының кеңінен жолға қойылғанын мәлім етті.

Былтыр университеттің матриалды-техникалық базасы да қордалана түскен. Кафедра, лаборатория мен орталықтар оқу-лабораториялық құрал-жабдықтармен қамтылған. Е-кампус ҚазҰУ жобасы аясында ғылыми кітапхана, ДАТА орталық компьютерлік құралмен жабдықталған. Сондай-ақ проректор университет баспасы заманауи құрылғылармен толыға түскенін жеткізді.

Атқарылған қаржылық-шаруашылық қызмет әл-Фараби атындағы ҚазҰУ-дың 2020 жылға дейінгі даму жоспары құрылысының 2-кезеңінің жүзеге асқанын байқатып отыр. Университеттің қаржылық-өндірістік басқару және материалды-техникалық қамтамасыз ету бағытына қаныққан оқытушы-профессорлар қауымы 2014 жылғы даму жоспарының мүмкіндіктерін де жоғары бағалады.

Өз тілшімізден

БҮГІНГІ САНДА:

ВЕРНЫЙ СЫН ALMA MATER

4 - стр.

БҮГІНГІ САНДА:

СОБРАНИЕ БОГОВ

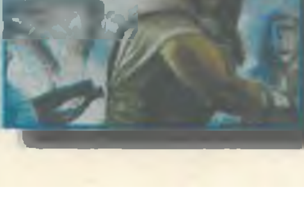

6-стр.

БҮГІНГІ САНДА:

ЖЕЗ ҚОҢЫРАУ

7 - бет

БІР МАҚСАТ, БІР МҮДДЕ, БІР БОЛАШАҚ

№ 9 жатақханада студенттер кеңесінің ұйымдастыруымен Елбасы Н.Ә. Назарбаевтың "Қазақстан - 2050: бір мақсат, бір мүдде, бір болашақ" жолдауын студенттермен талқылау өтті. Іс-шараға жалпы этникалық педагогика кафедрасының меңгерушісі, п.ғ.д., профессор А.К. Мыңбаева және дінтану және мәдениеттану кафедрасының маманы Ғ.С. Көбегенов, студеттер кеңесінің төрағасы С. Насыров қатысты.

Ғ.С. Көбегенов «Елбасы жолдауы – жастарға берген қолдауы» атты баяндамасында жастардың, соның ішінде студенттердің әлеуметтік жағдайын көтеруге ерекше көңіл бөлініп отырғанын айтып, жастарды осы жолдауды жүзеге асыруға, қолдауға шақырды. «Мәңгілік ел» жалпыұлттық идеясы негізінде 1-2 курс студенттері Д. Қаппаров, А. Талғатұлы, Б. Мәлікова, А. Төленбай өз пікірлерін білдірді. Сонымен қатар профессор А.К. Мыңбаева университет қабырғасындағы «Ақылды қала», «Ақылды факультет», «Ақылды ғимарат», «Ақылды кафедра», «Ақылды жатақхана» сияқты университеттік тұжырымдамалармен қоса ғылыми жобалар, технопарк, студенттік бизнес Инкубатор туралы да ақпараттар беріп өтті.

Философия және саясаттану факультеті

ЖІГЕРГЕ ЖІГЕР ҚОСҚАН ЖОЛДАУ

Бүгінде тәуелсіз еліміздің әлемдегі экономикасы мықты, әлеуетті елдердің қатарына қосылуы үшін өзге факторлармен қатар білімді, білікті жас мамандардың болуы да ауадай қажет. Сондықтан да білімді ұрпақ даярлау мәселесіне мемлекеттік тұрғыдан да үлкен мән берілуде.

Осы тұрғыдан келгенде химия және химиялық технология факультетінде де жас ұрпақты білім нәрімен сусындатып, ғылыми ізденістерге тартуда елеулі жұмыстар атқарылуда. Айта кететін жай, қазіргі факультет ғалымдары жүзеге асырып жатқан қаржы көлемі 1,5 млрд. теңгеге жуық ғылыми жобаларды орындауға 250 студент қатысады, олардың шәкіртақысына қосымша жалақы төленеді және осы жобалар бойынша олар өздерінің бітіру жұмыстарын жасауға мүмкіндік алады.

Өткен аптада ҚР Білім және ғылым министрлігінің Химия-технологиялық және кәсіптік білім, өнер және қызмет көрсету мамандықтарының республикалық оқу-әдістемелік кеңесі М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан мемлекеттік университетінде өткен болатын. Осы іс-шара барысында өткен байқауда ҚазҰУ-дың химия және химиялық технология факультетінің органикалық заттар химиясы мен технологиясы, табиғи қосылыстар және полимерлер кафедрасы ның студенттері А.А. Сәттібаева (ғылыми жетекшісі - проф., х.ғ.д. М.Ж. Турмуханова) және Д. Жасарат (ғылыми жетекшісі - доц., х.ғ.к. З.Б. Халменова) дипломдық жұмыстары І дәрежелі, ал А. Лекерова (ғылыми жетекшісі - доц., х.ғ.к. П.И. Үркімбаева) ІІІ дәрежелі дипломмен марапатталып, республикалық деңгейде кафедрада студенттерімен жасалып жатқан ғылыми жұмыстардың жоғары сапасын бір дәлелдеп қайтты. Елбасының биылғы жолдауын өзге ел азаматтарымен бірге білім саласының қызметкерлері үшін де жаңа күш, жаңа жігер беретін құжат деп қабылдадық.

Перизат ҮРКІМБАЕВА,
химия және химиялық технология факультетінің доценті

ЖОЛДАУ ЖОЛЫ

Президент жолдауын оқып барша қазақстандықтар өз ойларын, алғыстарын айтып жатыр, солардың бірі мына біз, студенттер, қауымы. Себебі біздің осы қоғамда теңдей білім алуымызға көптеген мүмкіндік туып отыр. Мысалы, 2016 жылғы жоспар бойынша студенттер шәкіртақысының 25%-ға өсуін үлкен әлеуметтік қолдау деп сезінеміз. Университет тарапынан студенттерге ізгі шаралар да жүзеге асырылуда. Айтар болсам, менің оқу тобымның, яғни «География - 5В060900» мамандығының 3 курс студенті Нұрлан Тілеухан ақылы бөлімнен үздік білімі және қоғамдық жұмыстарға белсене қатысқаны үшін мемлекеттік грант иегері болды. Сол үшін де университетімізге алғысымыз мол. Жақында Президент жолдауын «Адам дамуы өмір сүру сапасы» деген пәнде қарастырдық. Пән оқытушысы г.ғ.к., доцент Ә.Т. Мылқайдаров жолдаудың адамның әлеуметтік жағдайына тигізер пайдасын ашып көрсетті. Елбасымызға осынау байтақ еліміздің бүгінін және ертеңін жарқын қылу мақсатында жасаған іс-шараларына барша қазақстандықтар риза және алғыстарын айтады деп сенемін.

Айгерім САЛЫҚБАЕВА,
«география» мамандығының 3 курс студенті

"МӘҢГІЛІК ЕЛ" - НАША ОБЩАЯ СУДЬБА

Молодежь сегодня составляет практически треть от общей численности населения республики. Совсем скоро, через 10-20 лет, основная масса этой возрастной группы перейдет в категорию «зрелости». Именно на нее ляжет главная ответственность за судьбу страны, т.е. нынешняя молодежь будет определять демографическое, экономическое, научное и социокультурное развитие Казахстана. Огромную роль в том, сможет ли нынешнее поколение молодежи принять от старшего поколения «груз ответственности» за страну, а значит, сохранить Казахстан как государственную и социокультурную целостность, играет профессиональная, социально-нравственная и гражданская позиция молодежи — совокупность профессиональных компетенций, социальных установок, морально-нравственных принципов и ценностных ориентаций молодых людей.

Ежегодные послания Президента Н. Назарбаева народу Казахстана являются одним из важнейших инструментов развития государства, ведь именно документы такого уровня, можно сказать, и делают современную историю. Будущие востоковеды, как никто другой, должны полностью понимать такие документы, уметь анализировать их и использовать в процессе профессиональной подготовки. Послания Президента всегда вызывают живой интерес и бурное обсуждение среди студенческой молодежи. Они несут в себе глубокую эмоциональную нагрузку, вселяя уверенность в свои силы и являясь, по сути, конкретной программой к действию. Студенты факультета востоковедения именно так воспринимают Послания Президента. Во время обсуждения они, волнуясь, говорят о своем будущем в контексте будущего страны. Ведь именно им завтра воплощать в жизнь стратегию развития государства. Сегодня они все силы отдают изучению восточных языков, культуры и истории стран Востока, менталитета восточных народов, чтобы завтра своей профессиональной деятельностью способствовать укреплению и дальнейшему развитию отношений Казахстана с зарубежными странами.

В своем Послании народу Казахстана 17 января 2014 года Президент Н.А. Назарбаев представил конкретный план вхождения в число 30-ти развитых стран мира. Грандиозные задачи входят в этот план! Это и усиление "тренда инновационной индустриализации", "выход на мировой рынок в области геологоразведки", "перевод на инновационные рельсы агропромышленного комплекса", "создание наукоемкой экономики", расширение транспортной инфраструктуры и многое другое.

В осуществлении этих планов немаловажное место отводится привлечению зарубежных инвестиций для "трансферта в нашу страну знаний и новых технологий. "Необходимо создавать совместно с иностранными компаниями проектные и инжиниринговые центры. Нам следует призвать ведущие транснациональные компании, которые работают на крупнейших нефтегазовых и горно-металлургических объектах, чтобы они создавали здесь производства для обеспечения собственных нужд и сервиса", "Близится к завершению строительство коридора «Западная Европа – Западный Китай», построена железная дорога в Туркменистан и Иран, с выходом на Персидский залив. В перспективе Казахстан должен инвестировать в создание логистических центров в странах, имеющих выход к морю", магистраль Жезказга-Шалкар-Бейнеу "позволит через Каспий и Кавказ выходить в Европу, ... на востоке – в порт Ляньюньган на Тихом океане", подготовка к всемирной выставке "EXPO-2017", "улучшение качества всех звеньев национального образования", "новые импульсы развития всеказахстанской культуры", "национальная безопасность и глобальное участие нашей страны в решении общемировых и региональных проблем" - на всех этих направлениях развития государства работают наши выпускники-востоковеды.

"К цели 2050-го года мы будем двигаться в непростой глобальной конкуренции", - подчеркивает Президент. Мы уверены, что завтра в этом глобальном противоборстве огромную роль будут играть молодые специалисты по странам Востока – наши выпускники.

Студенчество всегда представляло собой передовую часть общества. В частности, студенты Казахского национального университета имеют активные жизненные позиции, в полной мере участвуя в общественной жизни университета и всей страны. Вдохновленные Посланием Президента Н.А. Назарбаева, востоковеды примут самое активное участие в разработке и реализации Патриотического акта "Мәңгілік Ел", в осуществлении этой "национальной идеи нашего общеказахстанского дома, мечты наших предков".

З.Е. ИСКАКОВА,
заместитель декана по учебной, методической и воспитательной работе
факультета востоковедения

КҮНТІЗБЕЛІК

Басы өткен санда

ТАРИХ БЕТТЕРІНЕ ШОЛУ

1971 ЖЫЛ

Сәуір айында ҚазМУ қалашығы құрылысының іргетасы қаланды.

25 мамырда қолданбалы математика кафедрасы құрылды.

14 маусым күні жалпы және молекулярлық физика кафедрасы молекулярлық физика болып өзгертілді.

28 маусым айында жалпы және бейорганикалық химия кафедрасы негізінде бейорганикалық химия, жалпы химия кафедралары құрылды.

8 шілдеде физиканы оқыту әдістемесі кафедрасы құрылды.

11 шілде күні археология және этнография кафедрасы құрылды.

13 шілде айында математиканы оқыту әдістемесі кафедрасы құрылды.

30 тамыз айында органикалық химия кафедрасы екі дербес кафедраларға: табиғи қоспалар химиясы мен органикалық химия кафедрасына бөлінді.

2 қыркүйекте криминалистика, қылмыстық процесс кафедралары құрылды.

9 қыркүйек күні КПСС тарихы кафедрасы екі дербес кафедраға: жаратылыстану факультеттерінің КПСС тарихы және гуманитарлық факультеттерінің КПСС тарихы кафедрасына бөлінді.

15 қыркүйек айында физикалық және газ динамикасы кафедралары құрылды.

2 қазанда жаратылыстану факультеттерінің философиясы, гуманитарлық факультеттер философиясы, философия тарихы, этика және эстетика кафедралары құрылды.

8 қазан күні өсімдіктер биохимиясы кафедрасы құрылды.

1972 ЖЫЛ

13 сәуірде студенттердің конструкторлық бюросы ұйымдастырылды.

27 шілдеде механика және қолданбалы математика факультеті жұмыс жасай бастады.

6 қыркүйек күні алгебра және математикалық логика кафедрасы құрылды.

Физика факультетінің доценті **Б.Г. Ахметоваға** монокристалдар негізінде ядролық реакцияларда көлеңке эффектісін зерттеуі мен ашуы үшін СССР Мемлекеттік сыйлығы берілді.

1973 ЖЫЛ

30 наурызда биофизика кафедрасы құрылды.

8 маусым күні жаратылыстану факультеттерінің саяси экономика кафедрасы және гуманитарлық факультеттерінің саяси экономика кафедрасы құрылды.

6 тамызда математикалық қамсыздандыру кафедрасы құрылды.

1974 ЖЫЛ

30 қаңтарда коллоидтық және физикалық химия кафедрасы құрылды.

4 шілде күні геоморфология кафедрасы құрылды.

15 тамыз айында әкімшілік құқық кафедрасы құрылды.

Қазақ мемлекеттік университеті– Халықаралық университеттер Ассоциациясының мүшелігіне (МАУ) қабылданды.

1975 ЖЫЛ

7 мамырда табиғатты қорғау және бастапқы оқыту әдістемелері, биология, жануарлар биохимиясы кафедралары құрылды.

11 шілде күні АСУ қамсыздандыру кафедрасы құрылды.

800 орындық студенттік асхана жұмыс жасай бастады.

1976 ЖЫЛ

Қыркүйек айында орта арнаулы оқу орындары оқытушыларының біліктілікті көтеру факультеті өз қызметін бастады.

Жалғасы 3–бетте

Заң факультетінде «Жаһандану жағдайында сыбайлас жемқорлықпен қарсылықтану мәселелері» тақырыбында жас ғалымдардың халықаралық конференциясы өтті

«ГОРИЗОНТ-2020»

В КазНУ состоялся первый в Казахстане информационный семинар по новой Рамочной Программе Европейского Союза по исследованиям и инновациям «Horizon-2020» («Горизонт-2020»). Организаторы — проект IncoNet Центральная Азия и InExCB-KZ, базовая организация европейских Рамочных Программ в Казахстане.

В ходе семинара участники ознакомились с крупнейшей в мире Рамочной Программой Евросоюза по исследованиям и инновациям «Горизонт-2020», а также узнали о том, как Европа объединяет науку, бизнес и общество, какую роль играет малый и средний бизнес в процессе внедрения инноваций, какие гранты выделяются в рамках программ Евросоюза до 2020 года и как найти европейских партнеров.

«Для подготовки конкурентоспособных и высококвалифицированных специалистов крайне важно создание благоприятных условий для проведения научных исследований и реализации инновационных разработок. Семинар предоставляет хорошую возможность для расширения сотрудничества, обмена опытом и знаниями с коллегами из ЕС», - отметил в своей приветственной речи ректор КазНУ им. аль-Фараби академик Галым Мутанов.

Тремя основными приоритетами Рамочной Программы «Горизонт-2020» являются: научное превосходство – наука мирового уровня сегодня гарантирует лучшие технологии, рабочие места и социальное благополучие будущего; индустриальное лидерство – стратегические инвестиции в ключевые технологии важны для инноваций во всех существующих и новых секторах промышленности; решение социальных проблем общества - экология, изменение климата, чистая энергия и другие не могут быть решены без инноваций.

В новой Рамочной Программе объединились три прежде различные инициативы – FP7, исследовательская часть Седьмой Рамочной Программы, инновационные аспекты Программы «Конкурентоспособность и инновации» (CIP), вклад ЕС в Европейский институт инноваций и технологий (EIT). Таким образом, появилась единая линия «из лаборатории - на рынок». Значительно упрощен доступ к программе для компаний, университетов, институтов во всех странах ЕС и за его пределами. Особое внимание уделяется сектору малого и среднего бизнеса, для которого разработаны специальные условия.

Лекторами семинара выступили Национальный координатор Программы «Горизонт-2020» в Казахстане, директор «InExCB-KZ» Камила Магзиева и заместитель директора Национального Координационного Центра по «Горизонт-2020» в Польше Зигмунт Красински, которые отметили важность проведения семинара.

«Рамочные Программы ЕС, которые мы представляем в Казахстане уже более 20 лет, постоянно совершенствуются. В проектах могут принимать участие все страны мира по трем категориям: страны Евросоюза, ассоциированные страны и все остальные. Для получения европейского гранта важно детально ознакомиться с основными конкурсными требованиями, правилами участия, финансовыми аспектами и приоритетами Программы, а также найти партнеров и написать успешное конкурсное предложение. Как это делать, мы и рассказываем на своих информационных семинарах», - подчеркнула Камила Магзиева.

«Мы рады, что казахстанские ученые активно принимают участие в проектах, финансируемых Рамочными Программами. Невозможно развивать науку и инновации в отрыве от мировых тенденций. И в этом отношении «Горизонт-2020» предоставляет все возможности для взаимовыгодного сотрудничества», - добавил Зигмунт Красински.

КазНУ им. аль-Фараби не случайно выбран местом проведения семинара. По оценкам экспертов высшего ранга Европейского союза и результатам международной экспертизы КазНУ является бесспорным лидером среди вузов Казахстана по научно-технологическому и инновационному потенциалу.

Пресс-служба КазНУ

УВЛЕКАТЕЛЬНЫЙ НАУЧНЫЙ КРУЖОК

Важное место в деятельности кафедры биотехнологии факультета биологии и биотехнологии занимает организация работы студенческого научного кружка «Микробиолог». В работе кружка принимают участие более 20 студентов различных курсов специальности «Биотехнология». Целью кружка является предоставление возможности студентам развивать и углублять знания в области биотехнологии микроорганизмов. Работа осуществляется по двум направлениям: теоретическому и практическому. На заседаниях кружка обсуждаются актуальные вопросы, касающиеся изучения особенностей микроорганизмов-продуцентов биологически активных веществ; возможности их применения в медицине, сельском хозяйстве и других отраслях. Под руководством преподавателей кафедры студенты выполняют научно-исследовательские работы, усовершенствуя свои практические навыки. С помощью данных внеаудиторных занятий у студентов формируются экспериментальные умения и навыки и развиваются способности самим проводить эксперименты для подтверждения изучаемых ими теоретических положений.

В 2013-2014 учебном году уже проведены занятия кружка, посвященные исследованию способности микроорганизмов к продукции биологически активных веществ, в частности обладающих рострстимулирующей и фунгицидной активностью.

Большое внимание в мире уделяется экзогликанам, образуемым дрожжеподобными грибами. Так, клетки различных штаммов диморфного гриба Aureobasidium pullulans образуют несколько внеклеточных полисахаридов: пуллулан, аубазидан и кислый гетерополисахарид, нашедших широкое применение в практике. Пуллулан применяется в легкой и пищевой промышленности. На его основе делают пленки для покрытия и упаковки продуктов питания. Аубазидан применяется в фармацевтической промышленности в качестве вспомогательного средства для создания различных лекарственных форм медицинских препаратов. Биомасса гриба может быть использована на корм скоту, так как является полноценным источником питания.

Во время эксперимента студенты выделили экзополисахарид из культуральной жидкости казахстанского продуцента Aureobasidium pullulans, заранее выращенного в условиях периодического культивирования на предыдущих занятиях кружка. В результате был получен вязкий, полупрозрачный полисахарид. В заключении студенты высказывали свое мнение о данном занятии: о способах и методах получения пленки из данного полисахарида, для возможности его дальнейшего использования в биотехнологии; а также в общем, о занятиях кружка. Так, студентка 3 курса Кудайбергенова Алия говорила о том, что ей нравится работа с микроорганизмами-продуцентами активных веществ и хотелось бы продолжить работать в этом направлении на производственной практике, а те навыки, которые она получила, помогут ей в дальнейшем, так как она после окончания учебы хочет устроиться работать на производственном предприятии молочной промышленности.

Л.В. ИГНАТОВА,
А.С. КИСТАУБАЕВА,
доценты кафедры биотехнологии

Кафедре и отделению психологии КазНУ им. аль-Фараби в этом году исполнилось 25 лет. Это первое в Казахстане отделение по подготовке профессиональных психологов. За годы существования отделения психологии состоялся 21 выпуск. В стенах нашего университета получили образование более 200 специалистов-психологов (5-летнее обучение), порядка 700 бакалавров, более 250 магистров психологии, 7 докторов PhD. В диссертационном совете по психологии при КазНУ было защищено порядка 100 кандидатских и 40 докторских диссертаций.

ЧЕТВЕРТЬ ВЕКА - ЭТО МНОГО ИЛИ МАЛО?

КазНУ по праву считается кузницей профессиональных кадров для РК. Наши выпускники успешно работают как в Казахстане, так и за его пределами. ППС в кафедры общей и этнической психологии, осуществляющий подготовку высококвалифицированных специалистов, включает 9 докторов, 15 кандидатов психологических наук и 4 PhD, 5 магистров социальных наук.

Одним из ветеранов кафедры является доктор педагогических и доктор психологических наук, профессор, Заслуженный деятель науки и техники РК Кубигул Жарикбаев.

Наряду с преподавателями, получившими образование в вузах Москвы (профессоры Джакупов С.М., Дуйсенбеков Д.Д., Ахтаева Н.С., Аймаганбетова О.Х., доценты Сатыбалдина Н.К., Илюсизова С.М., ст. преподаватель Файзуллина А.К.) и Ленинграда-Санкт-Петербурга (профессоры Ким А.М., Ташимова Ф.С., доценты Басыбекова К.Е., Кабакова М.П., Байшукурова А.К.), работают 15 выпускников отделения психологии КазНУ. В их числе и заведующая кафедрой общей и этнической психологии – канд. психол. наук, доцент Э.К. Калымбетова.

В ознаменование двух юбилейных дат: 80-летия КазНУ и 25-летия кафедры и отделения психологии факультета философии и политологии была проведена международная научно-практическая конференция «Психология в Казахстане: прошлое, настоящее, будущее» и круглый стол «Психолог XXI века: связь поколений». В работе конференции и круглого стола приняли участие ученые ближнего и дальнего зарубежья, психологи-практики, выпускники. В числе непосредственных участников-гостей выступили с поздравлениями и докладами: профессор МГУ им. М.В. Ломоносова Б.С. Братусь (Россия), профессор Киевского национального университета им. Т. Шевченко Л.Ф. Бурлачук (Украина), профессор Академии постдипломного образования В.А. Янчук (Беларусь), профессор Ханьянского университета Ким Миёнг Су (Южная Корея), зав. кафедрой теории и истории политической науки УрФУ им. Первого Президента России Б.Н. Ельцина А.К. Алиев, также профессор КарГУ им. Е.А. Букетова Б.А. Амирова, доцент ЕНУ им. Л.Н. Гумилева А.С. Нурадинов, декан факультета психологии и социальной адаптации, доктор психол. наук, профессор М.С. Искакова. С видеопоздравлением к участникам конференции обратились зарубежные консультанты наших докторов PhD: А.И. Клюева (Германия), Сааба Сафдар (Канада), Мэн Чеунг Чунг (ОАЭ).

Участники конференции и круглого стола обсудили актуальные вопросы казахстанской и мировой психологии, подвели некоторые итоги, а также обозначили перспективы развития науки и практики, прикладные психологические проблемы в образовании, медицине, бизнесе, спорте и других сферах жизнедеятельности.

Психология сегодня по праву считается одной из важных и востребованных отраслей науки и практики XXI века.

Майра КАБАКОВА,
преподаватель кафедры общей и этнической психологии, доцент

КҮНТІЗБЕЛІК

Жалғасы.Басы 2-бетте

ТАРИХ БЕТТЕРІНЕ ШОЛУ

7 шілдеде молекулярлық физика кафедрасы жылу физикасы кафедрасы болып, физикалық газ динамикасы кафедрасы физикалық гидродинамика кафедрасы болып өзгертілді.

17 қыркүйек күні Совет журналистикасының теориясы мен практикасы, журналистік шеберлік және әдебиредакциялау, қолданбалы анализ кафедралары құрылды.

1977 ЖЫЛ

1 ақпанда ихтиология және зоология кафедрасы құрылды.

17 ақпан айында филология факультетінде араб тілінің бөлімі ашылды.

1978 ЖЫЛ

1 ақпанда ҚазМУ аясында қоғамдық ғылым саласындағы оқытушылардың біліктіліктерін арттыру институты ұйымдастырылды.

1 желтоқсан жану және кинетика кафедрасы құрылды

1980 ЖЫЛ

"Биофизика" оқу ғылыми-өндірістік бірлестігі құрылды.

1982 ЖЫЛ

ҚСРО Ғылым Академиясының академигі, ҚазМУ ректоры Ө.А. Жолдасбековтің басшылығымен бір топ университет қызметкері ҚСРО Мемлекеттік сыйлығының иегері атағын алды. Ленин комсомолы сыйлығының лауреаты болып А.А. Женсыкбаев, Қазақстан Ленин сыйлығының лауреатын - Ж. Байгунчеков пен М.И. Қасымбаев алды.

1984 ЖЫЛ

1 маусым күні шығыс филологиясы кафедрасы құрылды.

1985 ЖЫЛ

19 маусымда университетімізде шетел азаматтары үшін дайындық факультеті ашылды.

1986 ЖЫЛ

ҚР ҰҒА-ның корреспондент-мүшесі, химия ғылымдарының докторы, профессор **Е.Е. Ерғожин** ректорлық қызмет атқарды.

1988 ЖЫЛ

ҚР ҰҒА-ның корреспондент-мүшесі, физика–математика ғылымдарының докторы, профессор **М.М. Әбділдин** ректорлық қызмет атқарды.

1989 ЖЫЛ

27 наурызда салтанатты түрде Қазақ мемлекеттік университеті тарихы жайлы мұражай ашылды.

Шығыстану факультеті ашылды.

1991 ЖЫЛ

4 сәуір күні ҚР ҰҒА-ның корреспондент-мүшесі, экономика ғылымдарының докторы, профессор К.Н. Нәрібаев ректорлық қызметке тағайындалды.

23 қазанда С.М. Киров атындағы Қазақ мемлекеттік университетінің аты өзгертіліп, оған ұлы философ, ғалым-энциклопедист әл-Фарабидің есімін беру туралы ҚазКСР Министрлер кабинетінің қаулысы шықты.

1992 ЖЫЛ

Философия-экономикалық факультеті философия және саясаттану, сондай-ақ экономика және социология деген екі дербес бөлімдерге бөлінді.

Наурыз айында экспериментальды және теоретикалық физика институты ашылды.

Жалғасы бар...

Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті мұражайы

В КазНУ провели конференцию «Роль ученых-философов университета в становлении казахстанской идентичности», посвященную 80-летию университета

ВЕРНЫЙ СЫН ALMA MATER

Любая встреча с этим человеком оставляет в душе свет. Он верен своему Университету, который с отличием закончил в 1975 г. В юбилейный для КазНУ им. аль-Фараби год 80-летия хочется сказать теплые слова в адрес тех, кто составляет «золотой запас» Alma mater.

В те годы поступить на исторический факультет КазГУ было, пожалуй, равносильно сдаче кандидатского минимума. Его увлекла археология, тем более что было чему учиться у первого профессионального археолога Казахстана А.М. Оразбаева. Судьба подарила молодому выпускнику Абдешу счастье получить рекомендацию самого академика А.Х. Маргулана и поступить в аспирантуру Института этнологии им. Миклухо-Маклая АН СССР в Москве.

Он впитал наставления выдающихся ученых, как: С.А. Токарев, Т.А. Жданко, Г.П. Снесарев и др., блестяще защитил в 1979 г. кандидатскую диссертацию и - поныне трудится на кафедре археологии и этнологии КазНУ им. аль-Фараби. С 1989 г., в течение 15 лет доктор исторических наук, профессор Абдеш Ташкенович Толеубаев был заведующим этой кафедры.

Этнология и археология стали его путеводной звездой. Он – главный эксперт по части древних верований и обрядов, традиционного мировоззрения протоказахов и казахов. Классикой стали две его монографии («Реликты доисламских верований в семейной обрядности казахов. А., 1991,14 п.л.»; «Доисламские и исламизированные верования казахов. А., 2003, 24 п.л.») и научные статьи, которые к 60-летию вошли в 2-томнике «Избранное».

Основатель нового научного направления - казахское этнографическое религиоведение, профессор А.Толеубаев организовал многочисленные этнографические экспедиции в регионы Казахстана и России. Материалы полевых изысканий отражены в научных отчетах, полевых тетрадях. В составе этих экспедиций прошли курс полевых исследований не менее тысячи студентов специализации «Археология и этнология», «Музееведение и охрана памятников».

Счастлив ученый своими учениками. Сегодня можно смело говорить о научной школе профессора А.Толеубаева. Скромный по натуре, он мыслит по-государственному. Он одним из первых занялся изучением этнографии казахской диаспоры. В 1984-1985 годах им были организованы экспедиции в Оренбургскую и Астраханскую области России. Вышли в свет монографии «Казахи Южного Приуралья» (12 п.л.) и «Астраханские казахи» (14 п.л.).

С 1989 г. А.Т. Толеубаев возглавляет группу по изучению памятников эпохи бронзы и ранних кочевников Восточного Казахстана, а это ежегодные полевые археологические экспедиции, увенчавшиеся открытием ранее неизвестных памятников андроновской, бегазы-дандыбаевской, сако-усуньской и раннетюркской культур. Результаты поиска можно узнать из книг: «Памятники Сарыколь в Чингистау», «Древняя культура племен предгорий Тарбагатая и Зайсанской котловины» и др.

Профессор Толеубаев в свои 60 удивительно моложав и остается «действующим игроком» в борьбе за обладание научными грантами МОН РК. Ему присущ организаторский талант. Так, в ситуации субъективного снижения интереса к гуманитарным наукам кафедрой под его руководством проведена колоссальная работа по составлению типовых и рабочих программ по всем спецдисциплинам, ГОСО специальности «Археология и этнология» - капитальному ремонту хранилища артефактов, Музея палеолита.

Профессор А.Т. Толеубаев активно трудится над созданием учебников для вузов и средней школы. Им подготовлены и выпущены разделы учебников «История Казахстана» для 6, 10 и 11 классов, вузовский учебник «Древняя и средневековая история Казахстана».

Помимо фундаментальных дисциплин, он разработал спецкурсы «Теория этноса», «Этногенез казахов», «Эпоха бронзы Казахстана», «Сако-скифская археология», «Кочевая цивилизация» на казахском и русском языках. Педагог до корней волос, он подготовил с десяток кандидатов наук, является членом Специализированного совета по защите докторских диссертаций, членом Координационного совета и редколлегий научных журналов.

Улыбчивый, добрый и отзывчивый, но справедливый и требовательный, Абдеш Ташкенович остается маяком для нас, его учеников. Мы полюбили его как преподавателя «ВИД» и «История первобытного общества» на 1 курсе, при встречах вспоминаем, как приучил он нас заниматься системно, рыться в каталогах «Пушкинки», делать краткие записи прочитанного, анализировать материал. Археологическая экспедиция на «Актобе-1980» с его участием была наполнена духом приключений.

Здоровья Вам, дорогой Учитель, и новых открытий! Вы – твердый кирпичик в мощном фундаменте КазНУ им. аль-Фараби! Мы гордимся Вами!

Гюльнар МУКАНОВА,
доцент кафедры ЮНЕСКО, международной журналистики и связи с общественностью от лица выпускников истфака КазГУ 1985 г.

СТУДЕНТТЕРДІҢ ҮЗДІК ТАҢДАУЫ

География, жерге орналастыру және кадастр кафедрасы әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетінің 80 жылдық мерейтойына үлкен дайындықпен келіп отыр. Биылғы оқу жылында 1 курсқа география мамандығына 28, жерге орналастыру мамандығына 17, кадастр мамандығына 24 студент гранттқа және қосымша ақылы бөлімге қабылданды. Сонымен қатар география мамандығы бойынша 20 магистрант, 2 докторант оқуға түсті. Студенттерді кафедра студенті қатарына қабылдау кеші дәстүрге айналып келеді. Студенттерге куәлік тапсырылып, қызықты кеш ұйымдастырылады. Биылғы түскен студенттер университеттің 80 жылдығында және әлемдегі алдыңғы қатарлы 300 университеттің құрамына кірген кезде қабылданып, өз таңдауларының үздік екенін байқатты. Ең үздік таңдауда студенттерге 1954 жылы география факультетіне оқуға түсіп, қоғам қайраткері Олжас Сүлейменовпен бірге бір топта оқыған Құсайынов Сейіт Ахмерұлы бата беріп, ақыл кеңесін айтты. Бірінші курс студенттеріне г.ғ.д. профессорлар Ш.М.Надыров, Ж.Ү.Мамутов, М.А.Асқарова секілді ғалымдыр куәліктерін тапсырды.

Суденттердің ең үздік таңдау жасағанының тағы бір сыры кафедраға биылғы оқу жылында академиктің қосылуы және кафедраға, университетке, ел ғылымына еңбектері сіңген ардагер ағаларымыз Темірбеков Амангелді Тәжіұлы, Надыров Шерипжан Марупұлы және Сейфуллин Жұмабек Тлеуліұлы мерейтойларының дәл келуі.

Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетінде 43 жыл бойы жастарға сапалы білім, саналы тәрбие беру жолында аянбай еңбек етіп келе жатқан құрметті профессор Амангелді Темірбеков бүгінде 70 жасқа толып отыр. 1976 жылдан осы уақытқа дейін төл университетінің өзі бітірген экономикалық және әлеуметтік география кафедрасында аға оқытушы, доцент, 1992 жылдан 2005-жылға дейін кафедра меңгерушісі, қазіргі кезде осы кафедраның профессоры болып қызмет істеуде. Осы аталған еңбектерімен бірге 1979-1983 және 1989-1992 жылдар аралығында кафедрадағы қызметтеріне қоса география факультеті деканының оқу ісі жөніндегі орынбасары қызметін қоса атқара жүріп, аспиранттарға ғылыми жетекшілік еткен. А.Т. Темірбековтің ғылыми жетекшілік етуі арқасында алты аспирант пен ізденушілер кандидаттық диссертация және он бір магистрант магистрлік диссертация қорғаған.

Жалпы университетте жұмыс істеп жүрген жылдары ішінде Амангелді Темірбеков жеке өзі және әріптестерімен бірге жүзге жуық экономикалық-географиялық тақырыптарға арналған еңбектерді баспадан жарыққа шығарған. Қазіргі кезде республикалық ғылыми-әдістемелік «География және табиғат», «Түркі тілдес елдер» журналдарының ақылдастар кеңесінің мүшесі, Америка Географтары Ассоциациясының мүшесі. Білім саласын дамытудағы қосқан үлесі үшін «ҚР Білім беру ісінің үздігі», «ҚР Білім беру ісінің құрметті қызметкері» және Ресей Федерациясының М.В. Ломоносов атындағы медалімен марапатталған.

Еліміздің дамуына үлкен үлес қосып жүрген ғалымдарының бірі де бірегейі география ғылымының докторы, профессор Шерипжан Надыров. Оның 1971-1985 жылдар аралығында «Шығыс Қазақстанның өндіргіш күштері», «Ертіс-Қарағанды каналының құрылысындағы әлеуметтік–экономикалық жағдай» және «Қазақстан мен Орталық Азиядағы Сібір өзендері салалары бөліктерінің экологиялық-экономикалық мәселелері» тақырыбындағы ғылыми-зерттеу жұмыстары ел дамуына және экономикалық, әлеуметтік мәселелерді шешуде маңызды рөл атқарды. 1990 жылдары Үрімшідегі ҚХР Ғылым Академиясының Синьцзян география институтында ғылыми тәжірибеден өтіп, қытай тілін үйренумен қатар, қытай ғалымдарымен бірлесіп Қазақстан мен ҚХР аймақтық мәселелерін зерттеумен айналысты. Үздіксіз ғылыми еңбегінің нәтижесінде 1995 жылы Ш.М. Надыров қазақ-қытай сауда-экономикалық қатынасын зерттей отырып «Аумақтық құрылымдардың тасымалдануындағы экономикалық-географиялық мәселелер және ҚР мен ҚХР халық шаруашылық үрдістеріндегі интеграциялық даму» тақырыбында докторлық диссертация қорғады. 1998-2000 жылдары ҚР Президенті жанындағы Стратегиялық зерттеулер институтында экономикалық қауіпсіздік бөлімін басқару кезінде Ш.М. Надыровтың басқаруымен КХР-мен байланысты дамытуда сериялық аналитикалық тізім дайындалып, трансшекаралық өзендердегі (Мысалы, Сырдария өзені) су-энергетикалық ресурстарды пайдалану мен Қазақстан Республикасының ішкі экономикалық саяси концепциясын құруда қолданылды.

Оның жетекшілік етуімен 1 ғылым докторы, 10 аспирант, 1 PhD және ондаған магистрант кандидаттық диссертациялық жұмыстарын қорғаған. Жарық көрген 140-қа жуық ғылыми жұмысы, 7 монографиясы, ЖОО-ға арналған «Дүнижүзінің экономикалық, әлеуметтік және саяси географиясы» қазақ тілінде 1-том, 10 сыныпқа арналған «Дүниежүзінің экономикалық және әлеуметтік географиясы» (орыс тілінде) кең таралған және елімізде пайдаланылуда. Қазақ, орыс, ағылшын, француз, қытай және т.б. тілдердегі мақалалары АҚШ, Үндістан, Франция, Қытай, Түркия, Ресей, Украина, Өзбекстан, Түрікменстан, Қырғызстан, Әзірбайжан елдерінде жарық көрген. Ш.М. Надыров халықаралық жобалардың жетекшісі және орындаушысы, сонымен қатар "ЮСАИД" қорының (Сырдария трансшекаралық өзенінің су ресурстарын қорғау және басқару мәселелерін тұрақтандыру» еңбегі), "Сорос" қорының («Кіші этникалық құқық» еңбегі), Токио мемлекеттік университетінің («Орталық Азиядағы аймақтық зерттеу деңгейінің мәселелері» еңбегі) гранттарының иегері. 2007-2008 жылдар аралығында ҚазҰУ мен Экономикалық зерттеу институты бірлескен «ҚР халқының таралуы және аймақтық экономикалық даму потенциалын зерттеу» тақырыбындағы жобаның жетекшісі болды, нәтижесінде бұл жобаның жетекшілігімен «Кеңістікте аймақты ұйымдастыру және 2030 жылға дейін ҚР халқының таралуы» біріккен монографиясының 3-ші томы жарық көрді. Білім мен ғылым саласын дамытудағы қосқан үлесі үшін «ҚР ғылымының дамуына еңбегі сіңген», «ЖОО-ның үздік оқытушысы» және Ресей Федерациясының М.В.Ломоносов атындағы медалімен марапатталған.

Ал кафедрада 2011 жылдан бері қызмет етіп келе жатқан э.ғ.д., пофессор Сейфуллин Жұмабек Тлеуліұлы 65 жасқа толып, академик атағын алып отыр. Оның шығармашылық ғылым жолында 158 ғылыми еңбегі жарық көрген, соның ішінде қазақ тілінде 18, орыс және қытай тілдеріндегі 14 оқулығы мен оқу құралдары жарық көрді, шетелде 10 еңбегі басып шығарылды. Профессор осы уақытқа дейін 7 экономика ғылымдарының кандидатын дайындады. Ж.Т. Сейфуллин «Жерге орналастыру» және «Кадастр» мамандықтары бойынша жоғарғы кәсіби білім мен ЖОО-дан кейінгі білім беру бойынша Мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарттарының авторы және «ҚР құрметті Жерге орналастырушысы». 2013 жылы С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық университеті мерейтой иесін А. Гендельманның 100 жылдығына арналған атаулы медалімен және Құрмет грамотасымен марапаттады. Сонымен қатар ҚР ауыл шаруашылығы Академиясының жалпы отырысында Жұмабек Тілеуліұлы ауыл шаруашылық Академиясының «Агроөндірістік кешен экономикасы» бөлімінің мүшесі ретінде сайланды. Кафедраға және университетке тағы бір Академик қосылды. Бұл ғалымдарымыздың жетекшілігімен диплом алған мамандар егемен еліміздің болашағы үшін әр қиырда аянбай еңбек етіп жүр. География және табиғатты пайдалану факультетінің ұжымы ғибратты ғалымдарына ұзақ ғұмыр, жетістіктер мен отбасы бақытын тілейді.

Г.Н. НҮСІПОВА,
география, жерге орналастыру және кадастар кафедрасының меңгерушісі, профессор,
Ә.Т. Мылқайдаров,
доцент

Самбодан "Әлем Кубогында" биология және биотехнология факультетінің 2 курс магистранты Елдос Жұмақанов жүлделі орынға ие болды

АУҒАН СОҒЫСЫНЫҢ АЯҚТАЛҒАНЫНА - 25 ЖЫЛ

Осыдан 25 жыл бұрын, яғни 1989 жылы 15 ақпанда құрамында қазақстандықтар соғысқа қатысқан кеңес әскерлерінің шектеулі контингенті үшін Ауған соғысы аяқталды. 10 жылға созылған бұл соғыс XX ғасырдың еншісінде қалды. Кеңестік қоғамда ең ұзаққа созылған бұл Ауған соғысының аяқталғанына аттай жиырма бес жыл өткенімен, бұл соғыс қазақстандық Ауған соғысы ардагерлерінің жүрегіне жазылмас жаралар мен ұмытылмас ерліктер қалдырды. Сөйтіп, Ауған соғысы тарихқа енді.

1978 жылғы Ауғанстандағы сәуір төңкерісінен кейін осы елдің басшылары тарапынан Кеңес Одағына әскери көмек сұраған бірнеше өтініштер айтылды. Мұндай өтініштер бір жыл бойы жалғасып, ақыры кеңестік басшылар 1979 жылы Ауғанстан мәселесін әскер қатыстыра отырып шешуге кірісті. Соңғы саяси шешім 1979 жылы желтоқсанның 12 күні түс ауа шағын ғана кеңес басшыларының тобымен шешілді. Бұл топта: Л.Брежнев, М.Суслов, Ю. Андропов, Д. Устинов және А. Громыко болды. Осылайша жағдай КОКП ОК саяси бюросының толық мүшелерінсіз-ақ шешілді.

24 желтоқсан күні КСРО Қорғаныс министрі Д.Ф. Устинов Ауғанстанға кеңестік әскерлерді енгізу шешімі қабылданғанын айтты. Осы күні бірінші жазбаша құжат пайда болды. 1979 жылы 25 желтоқсанда Мәскеу уақыты бойынша сағат 15.00-де Ауғанстанға кеңес әскерлерін енгізу басталды.

Ауған соғысы төрт кезеңге бөлінді.

1-ші кезең: 1979 жылғы желтоқсан – 1980 жылғы ақпан аралығы. Бұл кезеңде кеңес әскерлерін Ауғанстанға енгізу, оларды горнизондарға орналастыру жүзеге асырылды.

2-ші кезең: 1980 жылғы наурыз – 1985 жылғы көкек аралығы. Бұл кезеңде белсенді соғыс қимылдарына көшу жүргізілді.

3-ші кезең: 1985 жылғы мамыр – 1986 жылғы желтоқсан аралығы. Бұл кезеңде белсенді соғыс қимылдарынан ауған әскерлерінің әрекетіне кеңестік авиациямен, артиллериямен және саперлік бөлімшелермен көмек көрсету жалғастырды.

4-ші кезең: 1987 жылғы қаңтар – 1989 жылғы ақпан аралығы. Ауғанстан басшыларының ұлттық татуласу саясатын жүргізуіне кеңес әскерлері де қатысып, кеңес әскерлерінің Отанға оралуына дайындық және толық шығып кету іске асты.

Тұтастай алғанда, КСРО-ның 620 мың азаматы Ауған соғысына қатысты, олардың 525 мыңы кеңес армиясының офицерлері мен солдаттары, 90 мыңы Мемлекеттік Қауіпсіздік Комитетінің шекаралық бөлімшелерінде, 5 мыңы ішкі әскерлер мен милиция қатарында өз міндеттерін өтеді. Сондай-ақ әскер құрамында 21 мың адам жұмысшы және қызметші кәсібінде болды. Ал Кеңес Армиясы әскерінің жыл сайынғы тізіміне 80-104 мың әскер, 5-7 мың жұмысшы мен қызметші тіркелді.

Осы соғыста біздің жерлестеріміздің арасынан 22 мың адам Ауған соғысында болып қайтты. Олардың 1000-ға жуығы осы соғыста құрбан болды және Қазақстан жерінде жерленді, 18 адам із-түзсіз жоғалды.

1979-1989 жылдары Ауған соғысына қатысқан қазақстандықтар КСРО деген алып империяның солақай саясатының құрбандығына шырмалғанмен, өз деңгейінде патриотизмнің әр түрлі деңгейдегі үлгілерін көрсеткендігіне бүгінгі күнде ешкім күмән келтірмейді. Ауған соғысы оған қатысқандарға ғана емес, сарбаздардың ата-аналарына, туған-туысқандарына да оңайға түскен жоқ. Қанша жастарымыз қас батырлықпен қан құшты. Еліміз қаншама азаматынан айрылды. Амал нешік, соғыстың аты соғыс. Алайда қандыкөйлек жолдастарының көз алдындағы ерліктері қазіргі ардагерлердің санасында мәңгілік із қалдырып, кейінгіге үлгі-өнеге болып қалды. Ауған даласында жүргізілген ұрыстарда қазақ жігіттері небір ерліктер жасап, өзгелерге үлгі көрсетті. Олардың көрсеткен ерліктері әлі толық айтылып біткен жоқ. Әлі талай айтылып, талай жазылады. Соғыстан мүгедек болып қайтқандары да аз емес. Олардың көз алдына Ауғанстан жерінде болған жан беріп, жан алысқан қиян-кескі ұрыстар жиі елестеп, түстеріне кіретіні анық. Бүгінде олардың көпшілігі еліміздің өсіп-өркендеуіне үлес қосып келеді. Осыған байланысты Ауған соғысы құрбандарының, ардагерлерінің өшпес ерліктерін қазіргі жастарға үлгі-өнеге етіп көрсету, олардың отбасыларының әлеуметтік жағдайларын одан әрі жақсарту және болашақ Отан қорғаушы жастарымызға патриоттық, еңбексүйгіштік тәрбие беру мақсатында Ауған соғысы ардагерлері қоғамдық бірлестігінің бағдарламаларына өзгерістер енгізіліп, жаңа мақсаттар жүзеге асуда.

Ауған соғысы ардагерлері мен осы соғысты зерттеушілердің қолдарынан туған туындылар мен зерттеу еңбектерінің саны көбейіп, келешек ұрпақты Отансүйгіштікке тәрбиелеуде құндылықтарын көрсетіп жүр. Олардың қатарына ҚР Парламенті мәжілісінің депутаты, Ауған соғысының ардагері Бақытбек Смағұлдың "Мен көрген соғыс", "Намыстың құлы, Алаштың ұлы", Ауған соғысының ардагері, тарих ғылымдарының докторы Болат Сайланның "Ауған соғысының ақиқаты (1979-1989 жж.)", "Боздақтар мәңгі жадымызда (1979-1989жж.)", "Кеңестік биліктегі Қазақстанның жастар саясаты: тарихы мен тағылымы (1917-1991жж.)" және т.б. еңбектерін жатқызуға болады.

Қорыта келгенде, қолына қару ұстап сапқа тұрған қазақстандықтар өздерінің әскери антын бұзған жоқ. Ауған соғысы өз ақиқатын тауып, күннен-күнге соғыстың әкелген зардабы мен шығыны және тағы басқа қырлары анықталуда. Оның әрбір ақтаңдақ бетін ашу үшін Ауғанстан мәселесін әлі де жете зерттей түсіп, анықтау керек. Ол - мүгедек болған, жесір қалған, әкесіз жетім қалған жандар мен ұлынан айрылған ата-ананың және Отан үшін отқа түсіп, қыршынынан қиылған, сөйтіп, жат жерде көз жұмған қандас, қарулас азаматтарымыз бен боздақтарымыздың алдындағы асыл парызымыз.

Болат САЙЛАН,
ҚазҰУ Қазақстан тарихы кафедрасының профессоры, тарих ғылымдарының докторы, Ауған соғысының ардагері

ИРАН ЕЛІНДЕ ТІЛ ҰСТАРТТЫҚ

3 желтоқсан мен 21 қаңтар аралығында Иран Ислам Республикасының Тегеран қаласының Тегеран университетінің құрамындағы ДеҺхада білім жетілдіру орталығында парсы тілін жетілдіру мақсатымен курсқа бардық. Курсқа әлемнің түкпір-түкпірінде парсы тілінде оқитын студенттер және Иранда жұмыс жасайтын шет елдіктер қатысты. Курс барысында Иран елінің бірнеше қалаларына Исфахан, Иезд, Шираз, Кашанға саяхатқа бардық. Иран елі бізге қатты ұнады, мәдениеті мен оның ділі біздің елімізге, халқымызға жақын.

Қонақжай Иран елінің білім саласындағы мұндай қадамдарын шетелдік студенттерге қамқорлық, оқуға жасалған жағдай деп білуге болады. Курс барысында парсы тілінен білімімізді жетілдірдік, тіл дамыттық, сертификатқа ие болдық. Курс барысында парсы тілі пәні, сөйлеу тілі, тарих, иран фильмдерінің тілімен танысу секілді жекелеген пәндер жүрді. Мұндай пәндерді оқу барысында біз тілімізді дамытып, университетте алған білімімізді тиянақтадық. Кафедрадағы оқытушымыз Еңлік Қасабекованың сабақ барысында айтқан, баяндаған, түсіндірген дүниелерін өз көзімізбен көріп, өз құлағымызбен естіп, шет елде сол елдің тілінде сөйлеп, түсінісіп, алған біліміміздің жүзеге асқанына қуанышты болдық. Елімізде болашақтың жарқын болуына, шетелдік тағылымдамалардың тәжірибе алмасуға, елімізді шет елдерге танытуға үлкен септігін тигізеді. Әрине, әрбір адамзат баласы үшін өз Отанынан артық жер жоқ, дегенмен де шет елдердің мәдениетін тану, білу, тілін үйрену ешкімге артықтық етпейтініне көзіміз жетті. Бізге осындай мүмкіндік берген университетімізге, шығыстану факультетінің басшылығына, ИИР-дың ҚР-дағы мәдени орталығына, кафедра меңгерушісі Ақбота Ахметбековаға, арабтану және ирантану кафедрасының

басшылығы мен парсы тілі пәнінің оқытушылары Еңлік Қасабекова, Ғайни Жұмадилова, Айман Боранбаева ханымдарға алғысымызды білдіреміз. Факультет деканы Жұбатова Баян Нұрсұлтанқызының жаңа бастамаларды, жастарды қолдайтын саясатына, факультет деканының орынбасары Зәуре Искаковаға шын жүректен алғысымызды білдіреміз. Шығыстану факультетіне түсіп, парсы тілін таңдағанымызға өте қуаныштымыз. "Жасай бер, университетім, факультетім, кафедрам, ұстаздарым" деп патриоттық сөздермен мақаламызды аяқтағымыз келеді.

Нұржан ҚОСЫМБЕКОВ,
Сардар ЕСІМЖАНОВ,
шығыстану факультеті, арабтану және ирантану кафедрасының 4 курс студенттері

«Лучшее НСО»

Впервые на юридическом факультете КазНУ им.аль-Фараби был проведен конкурс на «Лучшее научное студенческое объединение», в котором приняли участие более 30 кружков и клубов.

Радует, что откликнулись на участие все кафедры юридического факультета. От каждого студенческого объединения приглашались председатели, которые смогли подробно рассказать о деятельности их организации. Присутствовали все заведущие кафедр: д.ю.н., профессор Г.Р. Усеинова, д.ю.н., профессор С.Т. Тыныбеков, профессор А.Е. Жатканбаева, д.ю.н., профессор Р.Е. Джансараева. Члены жюри: декан юридического факультета д.ю.н профессор Д.Л. Байдельдинов, зам. декана по научно-инновационной деятельности и международным связям к.ю.н., доцент К.Р. Усеинова, председатель НСО юридического факультета К. Нурбекова.

Радует, что студенты КазНУ, помимо основной учебы, занимаются общественной, научно-исследовательской жизнью нашего факультета.

Научные кружки, студенческие научные общества и конференции - все это позволяет студенту начать полноценную научную работу, найти единомышленников по ней, с которыми можно посоветоваться и поделиться результатами своих исследований. Так или иначе, исследовательской работой занимаются все студенты вузов. Затрачивая свое личное время, мы, студенты, развиваем такие важные для будущего исследователя (ученого) качества, как творческое мышление, ответственность, умение отстаивать свою точку зрения, исполнительность, умение работать в команде. Такого рода мероприятие станет доброй традицией на юридическом факультете, так как стимулирует студента добиваться поставленных перед собой целей, «сделать» свое научное объединение Лучшим.

Дипломом 3 степени были награждены, такие Научные Объединения, как «Мыслитель» под председательством магистра юридических наук И.Э. Нуруллаева, «Зимановтың кіші академиясы» под руководством к.ю.н., доцента Д.А. Тұрсынкуловой. Дипломом 2 степени были награждены: «Союз ради прогресса» под руководством к.ю.н., доцента Д.А. Оспановой, к.ю.н., доцента К.Р. Усеиновой, кружок «Основы права» под руководством ст.преподавателя Д.С. Смагуловой. Дипломом 1 степени «За лучшее Научное Объединение» был награжден Кружок «Антикоррупционный студенческий клуб» под руководством магистра юридических наук Л. Бисенгали.

Целью деятельности АСК является антикоррупционное воспитание, выработка стойкого неприятия коррупции у студентов. Данный кружок действует с 2012 года, был создан по инициативе студентов и ППС состава при кафедре уголовного права и уголовного процесса, криминалистики. За этот срок было проведено немало мероприятий: «Проблемы борьбы с коррупционными преступлениями» Ежегодной Межвузовской студенческой конференции, конкурс эссе на тему: «Почему я против коррупции», научный семинар «Актуальные проблемы борьбы с коррупцией», подготовка сборника материалов Ежегодного Республиканского Форума «Коррупция в Республике Казахстан: проблемы и пути решения» и т.д.

Подводя итоги, хотелось бы отметить, что подготовка каждого председателя кружка была на высоком уровне. Самые «лучшие» были награждены почетными дипломами, сертификатами.

М.М. АЛИМЖАНОВА,
студентка 2-го курса юридического факультета

Научная библиотека КазНУ предлагает свободный доступ к электронной книжной коллекции издательства World eBook Library (WEL)

СОБРАНИЕ БОГОВ

100 КІТАП

Да, эта книга - бесценный клад великолепной поэзии и пример виртуозного владения русским языком. Переводы, признанные на данный момент лучшими, это как-никак классика, проверенная тысячелетиями. Поэмы Гомера, созданные в глубокой древности, обладают сказочной, притягательной силой для современного читателя. Эти величавые сказания о событиях и героях Древней Греции содержат много загадок. В обеих поэмах, кроме главных героев, есть еще много второстепенных. Некоторые из них обрисованы очень яркими красками, в "Илиаде" таких лиц больше чем в "Одиссее". Как бы то ни было, «Илиада» и «Одиссея» являются древнейшими памятниками греческой литературы и образец поэзии мира. Приключенческий, сказочный и бытовые элементы "Одиссеи". Предел человеческого ума, изобретательности и любознательности. Само взятие Трои при помощи деревянного коня было делом хитрости. Осуждение беззакония, тупой несправедливой силы, а также самоуверенности. Образ Одиссея: воина вожака, отца сына, мужчины, путешественника, патриота. Герои — это сыновья, внуки и правнуки богов от смертных женщин, они совершали подвиги, очищали землю от чудовищ, наказывали злодеев и тешили свою силу в междоусобных войнах. Когда Земле стало от них тяжело, боги сделали так, чтобы они сами перебили друг друга в самой великой войне - Троянской: «...и у стен Илиона племя героев погибло — свершилась Зевсова воля». Троянская война длилась десять лет. В поход на Трою собрались десятки греческих царей и вождей на сотнях кораблей с тысячами воинов, перечень их имен занимает в поэме несколько страниц. Главным вождем был сильнейший из царей — правитель города Аргос Агамемнон, с ним были брат его Менелай, ради которого и началась война. Впрочем, читайте сами. Это живые строки, написанные людьми, жившими совсем в другие, гораздо более жестокие времена. Возможно, поэтому многие отрывки из Илиады и Одиссеи звучат слишком устрашающее даже для нас, людей, привыкших к телевизионным ужастикам и страшилкам:

"Видом и ростом чудовищным в страх приводя, он несходен
Был с человеком, вкушающим хлеб, и казался лесистой,
Дикой вершиной горы, над другими воздвигшейся грозно.
Загнав стадо в пещеру, великан завалил вход в нее обломком скалы.
Голос, гремящий и образ чудовища в трепет привел нас.
Прянул, как бешеный зверь, и, огромные вытянув руки,
Разом меж нами двоих, как щенят, подхватил и ударил...
Съел их, ни кости, ни мяса куска, ни утроб не оставив".

Читая Гомера, убеждаешься, что многое в его взгляде на мир — это истина, его широта, желание понять разные точки зрения, терпимость. Он уважает их, он им сочувствует, потому что нет иного выбора, как сражаться, защищая свою землю, жен, детей и собственную жизнь.

С.С. ЖЫЛКАЙДАРОВА,
заведующая сектором массовой работы,
Научная библиотека

ИЛЛИАДА. ОТРЫВОК ИЗ ПОЭМЫ

Девять дней на воинство божие стрелы летали;
В день же десятый Пелид на собрание созвал ахеян.
В мысли ему то вложила богиня державная Гера:
Скорбью терзалась она, погибающих видя ахеян.
Быстро сходился народ, и, когда воедино собрался,
Первый, на сонме восстав, говорил Ахиллес быстроногий:
"Должно, Атрид, нам как вижу, обратно исплававши море,
В дома свои возвратиться, когда лишь от смерти спасемся.
Вдруг и война, и погибельный мор истребляет ахеяи.
Но испытаем, Атрид, и вопросим жреца, иль пророка,
Или гадателя снов. Пусть нам поведают, чем раздражен Аполлон небожитель?
Он за обет несвершенный, за жертву ль стотельчую гневен?
Или от агнцев и избранных коз благовонного тука. Требует бог, чтоб ахеян избавить от пагубной язв......

ШЕДЕВРЫ МИРОВОГО ЭПОСА

Всякое литературное произведение далекого прошлого способно привлечь и увлечь человека нового времени изображением исчезнувшей жизни, во многом поразительно не схожей с нашей жизнью сегодня.

История Древней Греции богата яркими событиями, происходившими в ту или иную эпоху. Одним из самых ярких является Гомеровский период.

О Гомере, легендарном древнегреческом поэте, ничего не известно доподлинно: время его жизни относят к XII-VII вв. до н.э., а право называться его родиной оспаривают несколько городов, включая Родос и Афины. Не установлено, действительно ли он был слепым, или таким изображали его античные биографы, связывая поэтический дар с пророческим. Спорным является и авторство Гомера, которому традиционно приписывают две эпические поэмы - "Илиаду" и "Одиссею", а также несколько небольших произведений.

Поэмы Гомера, созданные в глубокой древности, обладают огромной притягательной силой для современного читателя. Эти величавые сказания о событиях и героях Древней Греции содержат не только богатый исторический материал,— в них живет то художественное обаяние, та вечная прелесть, которая свойственна всем произведениям искусства, созданным в период зарождения человеческого общества там, где оно развивалось наиболее плодотворно. «Илиада» и «Одиссея» были созданы на основе реальных событий.

Поэмы "Илиада" и "Одиссея" оказали огромнейшее, несравнимое влияние на всю историю античной культуры, а позже и на культуру нового времени. Огромное мастерство слагателя этих поэм, их эпохальность, красочность, колорит привлекают читателя и поныне, несмотря на огромную временную пропасть, лежащую между ними.

В "Илиаде" воплотились грандиозные мифы и удивительные легенды, которые являются не только отголоском древнегреческой культуры, но и мировым достоянием. В ней таится неиссякаемый источник идей, сюжетов, характеров.

Эпическая поэма Гомера "Одиссея" рассказывает историю десятилетних странствий главного героя после окончания Троянской войны. Много чудесного и страшного пережил Одиссей в своих странствиях. Это и сошествие в царство мертвых, и любовные приключения в волшебных странах, и борьба с чудовищами. Но, стойко преодолевая все препятствия и соблазны, Одиссей не потерял надежды вернуться на родину, к домашнему очагу, к родным и близким людям.

Именно такие шедевры мирового эпоса, как "Илиада" и "Одиссея", знакомят читателя с миром как родной, так и зарубежной литературы, помогут лучше понять традиции, культуру и менталитет народов. А еще откроют всю прелесть и богатство красок языка повествования, пополнив тем самым не только словарный запас читающего, но и приобщает его к искусству и культуре мировой литературы.

Перизат АБДУЛЛАЕВА,
старший преподаватель кафедры общей и этнической педагогики

Ілияс Есенберлин

Ілияс Есенберлин — қазақ жазушысы, қазақ әдебиетінің асыл қазынасы «Көшпенділер» трилогиясының авторы.

Ілияс Есенберлиннің «Көшпенділер» романы КСРО кезінде жазылған, қазақ халқының тарихы туралы өте құнды әдеби-тарихи шығарма. Қазақ халқының бодандықта болған уағында жазылған бұл шығарма ұмыт болған тарихымызды жаңартты. Үш томды бұл шығарманы Ілияс Есенберлин сонау Мәскеудегі архивте жұмыс істеп жүргенінде жазған. Сондықтан да бұл шығарманың тарихи фактілеріне шүбә келтіруге ешқандай негіз жоқ.

Есенберлиннің «Көшпенділер» трилогиясының бірінші романы Қазақ хандығының орнығуына алып келген жағдайлар, айбынды да қаһарлы болған Алтын Орданың соңғы дәуірі туралы сипаттайды. Сонымен қатар қазақ халқының ән-жырларында шырқалған Қобыланды батыр, Қазтуған жырау, Асан-Қайғы, Майқы би туралы керемет сипаттаған. Бірінші роман қазақ халқының мемлекет болып қалыптасып, толыққанды ел болғанымен аяқталады.

Ал екінші романы қазақ халқының басынан өткен өте ауыр кезең туралы жазылған. Бұл - жоңғар шапқыншылығы. Бұл кезең қазақ халқының әлемде ұлт болып қалу немесе қалмауын анықтаған кезең. Сондай-ақ халқымыздың ұлы тойтарысын сипаттаған, Ресей империясына қосылған кезімізді сипаттаған шығарма.

Үшінші, қорытынды романда қазақ хандығының соңғы ханы Кенесарының отаршылдарға қарсы, халқымыздың тәуелсіздігін сақтауға бағытталған күресі туралы жазылған. Кеңес уақытында цензура қатты болған уақытта қазақ халқының тарихы туралы жазу мүмкін болмағанда, әдеби шығарма ретінде жазылған бұл тарихи роман қазақ халқының асыл қазынасы болып табылады.

Осы трилогияны оқып, көңіліме түйген ойларым көп. Соның бірі - тарихын білмеген ұлттың болашағы жоқ. Тарихымыз туралы бұл трилогияның ұлтымызға маңыздылығы мен құндылығы аса жоғары. Қазақтардың тарихы болмаған деген пікір қалыптасқан сонау зобалаң заманда тарихымызды ұмыттырмай қағаз бетіне түсіріп қана қоймай, кітап қылып шығарған Ілияс Есенберлин ағамызға алғысымыз шексіз. Осы трилогия тек біздің қатардағы жастарға ғана емес, келешек жеткіншіктерді де тарихпен таныстыруға үлкен септігін тигізеді, себебі романның тәлім-тәрбиелілігі мол. Оқырманды отынсүйгіштік рухқа баулитын, дерегі мен керегі көп осы роман арқылы мен өз халқымның тарихын таныдым деп айтқаным артық болмас.

Ж. МУСТАФАЕВА,
қытайтану каферасының
3 курс студенті
М.Б. Асыл,
оқытушы

4-8 ақпанда баскетболдан ҚазҰУ-дың 80 жылдығына арналған 67-ші факультетаралық ұлдар арасындағы спартакиада өтеді

Темірова Зейнеш Асқарқызы – жас ақын, география және табиғатты пайдалану факультеті метеорология және гидрология кафедрасының 2 курс студенті. Қара шаңырақ ҚазҰУ табалдырығын аттағаннан бастап, білім әлемімен қатар, өлеңге деген сүйіспеншілігін, махаббатын қатар алып жүр. Инженерлік мамандықта білім алып жатқанына қарамастан, Зейнеш өз шығармашылығын жаңа туындылармен толықтырудан жалыққан емес. Отан, туған жер, тәуелсіз Қазақстан тақырыптарындағы өлеңдермен қатар, жастардың арасында өзекті болған махаббат тақырыптарында да шығармашылығын шыңдауда. Мектеп қабырғасында «Өлең - сөздің патшасы» атты поэзия клубының мүшесі, кейіннен сол клубтың төрайымы қызметтерін атқарған. 2013 жылы дәстүрлі «1 курс таланттары» байқауында «Авторлық шығарма» номинациясы бойынша 2-орын иегері атанды. Факультет қабырғасында өткізілетін әдеби-сазды іс-шаралардың ұйымдастырушысы, белсенді студент. Жас ақын шығармашылығының бірқатар өлеңдерінен шашу шашқалы отырмыз!

Рухы асқақ, байтақ Қазақстан!

Елімді берме, жерімді берме жат қолға,
Етпеймін рұқсат тілімді жаншып таптауға!
Тарихты бір сәт санаңнан шетке кетірме
Тереңі сонау басталған бері сақтардан.

Мақтанып айтам жерімнен өткен ғасырды
Тарихтан бізге сахна кеңге ашылды.
Бар күнге қара бәрінде қазақ тегі бар
Тізбектеп айтсам, жарасар талай батырды.

Тәуелсіз елмін, жүрегім – бүтін, тыныс – кең,
Бақытты, бейбіт өмір сүруде тыныш ел.
Астанам менің – көркімнің нағыз бейнесі
Берекесі мол, алға бастаған байтақ ұлысты ел!

Дұшпанын шауып, досына адал ашылған
Қазақпын түге бақытқа ғана бас ұрған
Жақсы боп егер достыққа маған ұмтылсаң,
Тастамай ертем дұшпанға бір сәт қасымнан.

Дәстүрім бүтін, Дінім бар салтқа жарасқан,
Туым бар ерен, секілді тұнық көк аспан.
Танымай қалсаң, айтамын тағы қайталап,
Біз үлкен елміз, рухы асқақ, байтақ Қазақстан!

Кәсіп туралы

Жүйріктің жүйріктігі – шапқанында,
Жалқаудың жалқаулығы – жатқанында.
Мергеннің бар өнері көрінеді
Бір көзбен дәлдеп тұрып атқанында.

Батырдың бар қайраты – білегінде,
Ақынның жыр шумағы – жүрегінде.
Еңбекті адал сүйген арнайды тек
Жұмысын өзі туған бір еліне.

Шешендер сөз саптауға шебер келер,
Ұстаздар оқушымен кемелденер.
Өмірде әр адамның өз кәсібі
Үйренсек табылмайды қарсы келер.

Кәсіптің оңайы жоқ біліп жатсақ,
Ізденіп, үйреніп білім алсақ.
Бос кеуде, бос қол болып күн өткенше,
Мамандық алып шығу – басты мақсат.

Сол мақсат бүгінгі күн бізге де тән
Төгеміз терді салып, аянбай жан.
Ауаның күйін, райын зерттеп білер
Болармыз келешекте жақсы маман.

Бұл мейрам құтты болсын бәріңізге!
Жақсылық пен бақыт берсін әлі бізге!
Күн шығып көк аспаннан күліп тұрсын,
Ұстаздар жетіңіздер бәрің жүзге!

Менің туған жерімнің тәтті түсі

Танимысың? Бұл менің туған жерім!
Шырылдап, шымырқанбай туған едім!
Жер көріп, жатқа қонақ болмасам да,
Білемін жетпейтінін өзге жердің!

Білемісің, анау бел, мына қырды?
Бұл жерде тек мен емес, әкем тұрды.
Анамның алақанын аңсап күтіп
Апамның таңдайында атым жүрді!

Көз салдың ба жайқалған мақтасына?
Әне атам арқан салды ат басына,
Атқа мініп, ақырын назар қойды
Құдай берген байлығы ақ тасына!

Сеземісің, арқаңнан өткен ыстық?
Осы ыстыққа талай рет күйіп өстік.
Бір сыпыра теріміз түссе-дағы,
Ыстық құмын онан сайын сүйіп кештік!

Көремісің, аспанын күні көкте?
Маған емес, пана болған бүгін көпке.
Менен өзге талай қыз, талай жігіт
Өсіп шықты азамат боп осы шеттен!

Естимісің, шырылын шегірткенің?
Бұл жердің бір жәндігін кемітпегін.
Бұл-бұлдың үнін білмей келсем-дағы,
Бақасын көрмей қалсам, кемид демім.

Аспандағы ай-жұлдызға қарадың ба?
Елестетті нені сенің жанарыңа?
Ақ тапшанға жатып-ап көз тастасаң,
Еріксіз алып барар арманыңа!

Арман қуып жатқанда ойға шомып,
Байқамастан кетесің ұйқы қонып.
Менің туған жерімнің тәтті түсі
Кірсін саған есіңнен кетпес болып!

Жыр жазыппын...

Жыр жазыппын, мол жазыппын, бос нәрсені қазбалап.
Сол жырлардың арасында ақиқаты аздау-ақ!
Жылай беріп, махаббат деп, сүйген жанға арнаппын
Аллаһ жайын айқара ашып, сөзден өрнек салмаппын.

Дүние деппін, өкпе деппін сұраппын көп бос нәрсе
Иман тілеп жыламаппын бар бойыма жүрекке.
Тыным таппай тағатсыздық ұлаған жанымды,
Аллаһты ойлап енді таптым төзім менен сабырды.

ИншАллаһ деп иллаһи жыр жазу үшін бекідім!
Жыламасын жүрек бекер жаттан іздеп жетімін.
Түзу жолдың бастамасын сөзден түзеп жазайын
Бұдан былай осы болсын жырға берген сазайым!

Нитеме жету үшін, Аллаһ, иман, сабыр бер!
Дұға-тілек, сұрауларды өзің лайық қабыл ет!

Жалғыздық

Мейлі, мейлі! Бөлінейін өзгеден!
Қосылмайын, бір болмайын өзгемен.
Достарым да кете берсін бұрылып,
Дұшпаным да тұра қалсын көлденең!

Мен – жалғызбын пенделердің жанында,
Табылмады ешкім менің маңымда
Шын көңілмен жамау болып көрген жоқ,
Жыртық-жыртық тілімделген жаныма.

Мен – жалғызбын ол үшін мен қайғырман
Не табамын мұң менен құр қайғыдан.
Мен жалғызбын, бәрі жалғыз өмірде
Тек сол үшін, тек сол үшін қаймығам.

Жалғызбын деп у ішпеймін қайғыдан
Мен емеспін мақсатымнан айныған!
Өрлеймін де алға шығам ұмтылып,
Көңілімді өзім ғана жай қылам!

Сағынышыма

Өзің кел де қолдан ұстап алып кет!
Иесізге таласады халық тек.
Мен асаумын кең жазықтың тұлпары,
Дала жатыр «одан да бір жалық!» деп.

Өзің кел де жетелеші, алып кет!
Өзгелерді керек етпен, «лайық» деп.
Құсқа теңеп қондырсаң бір болғаны,
Ұямыздан ұзамаспын жарық деп.

Өзің келсең, бетіңнен де қақпаспын,
Сыртқа тастап, іштен есік жаппаспын.
Ал мен болсам қыл көпірдей жолым бар,
Кім кепілдік жете алмастан жатпасым.

Сенде – ерік,менде – тұсау затым қыз.
Біз – алыспыз, бірде тіпті жақынбыз.
Сен келген соң айырмасын анықтар
Жалғыздықтан жүдеген бір бақыр қыз.

Срок подачи документов по видам академической мобильности проекта «Silkroute Erasmus Mundus Action-2» продлен до 7 февраля

ГОРДИМСЯ УСПЕХАМИ

Подготовка конкурентоспособного специалиста, обладающего умениями и навыками практического владения разговорно-бытовой речью и языком специальности для активного применения иностранного языка как в повседневном, так и в профессиональном общении, способного осуществлять непрерывное самообразование и повышать свою квалификацию в течение жизни благодаря знанию иностранных языков.

Из 80-ти лет существования КазНУ история кафедры иностранных языков естественных факультетов насчитывает 55 лет. Как структурное подразделение университета кафедра была создана в 1959 году и называлась общеуниверситетской кафедрой иностранных языков, в 1968 году кафедра была разделена, и стала называться кафедрой иностранных языков естественных факультетов, сохранив статус общеуниверситетской кафедры. Первым заведующим этой кафедрой был доцент Е.М. Шварцман(1959-1986), затем доцент Л.Н. Федорова (1986-1988), доцент Т.Д. Ковлер (1988-1991), доцент З.У. Утебаева (1991- 1994). Начиная с 2011-2012 уч.года кафедра стала структурной единицей факультета филологии, литературоведения и мировых языков.

Последние двадцать лет кафедрой руководит кандидат филологических наук, профессор КазНУ А.А. Мулдагалиева. На протяжении двух истекших десятилетий Айжан Айдингалиевна пользуется неизменным и искренним уважением преподавательского и технического состава кафедры. Коллектив кафедры состоит сейчас 50 человек, и 95% из них - представительницы прекрасного пола. Айжан Айдингалиевне всегда удавалось проявлять истинную мудрость и дипломатические качества, чтобы психологический климат вверенного ей большого коллектива оставался здоровым и способствовал творческому и кропотливому труду преподавателей, ведущих практические занятия по английскому и немецкому языкам на пяти естественных факультетах КазНУ.

Ежегодно кафедра проводит магистерскую конференцию «Advancing skills towards professional excellence». Кафедра провела магистерскую конференцию, посвященную 80- летию КазНУ с выступлениями магистрантов на английском языке на темы своих диссертаций. Конечной целью этой конференции является развитие у магистрантов навыков презентации, аудирования, написание докладов и т.д. Этому мероприятию предшествует большая совместная работа магистранта и преподавателя по подготовке к выступлению магистранта на иностранном языке перед большой аудиторией. Темы докладов определяются самими магистрантами. Как правило, магистранты готовят доклад по теме своих дисертаций или по темам, интересующим их. Ценность этой конференции заключается в моральном удовлетворении, которое магистрант получает от результатов своего труда, ведь выступление на иностранном языке перед большой аудиторией всегда вызывает стресс и волнение. С каждым годом мы стараемся делать эту конференцию более репрезентативной.

Уже 3 года как мы проводим мероприятие университетского уровня под девизом «Айналаңды нұрладыр!». К этому событию мы готовимся в течение всего года.

Движение «Brighten the Corner where You are!» («Айналаңды нұрландыр!» «Освети мир вокруг себя!») впервые было провозглашено ректором КазНУ Галымом Мутановым в его докладе на открытии мероприятия «The English Language Festival», организованного кафедрой иностранных языков естественных факультетов при поддержке департамента по воспитательной работе университета.

Важной составляющей системы воспитательной работы в КазНУ является клубная форма. Вот уже 4 года на 5-ти факультетах университета: механико-математическом, физико-техническом, химии и химической технологии, биологии и биотехнологии, географии и природопользования, организована работа английского и немецкого клубов, помогающая студентам изучать иностранный язык в непринужденной и естественной атмосфере, чтобы каждый студент чувствовал себя свободно и уверенно. В этом учебном году преподаватели кафедры вместе со студентами 1 курса естественных факультетов провели проектные работы: «Великие ученые КазНУ», «История нашего университета», «КазНУ: прошлое, настоящее и будущее», посвященные 80-летию Казахского национального университета имени аль-Фараби.

Будучи заведующей кафедрой, А.А. Мулдагалиева опирается на основной актив – на людей, отдавших университету и кафедре более двадцати лет своей деятельности. Среди них доцент И.А. Бекмуратова, старшие преподаватели А.Р. Избасарова, З.К. Мадиева, К.А. Жиреншина, Н.В. Попова, А.Я. Толмачев, и другие.

Особой заботой руководства кафедры окружены молодые, подающие надежды преподаватели, те кадры, которым придется прийти на смену опытным ветеранам. Айжан Айдингалиевна считает своим долгом поддерживать перспективную молодежь, пришедшую на кафедру в последние годы. Это старший преподаватель Д.М. Махметова, преподаватели А.К. Мусагулова, Б. Болат, Н.К. Сабырбаева и др.

Хочется пожелать всему коллективу кафедры дальнейших лет плодотворной творческой работы в деле успешного обучения иностранным языкам студентов нашего ВУЗа.

Ш.Б. ГУМАРОВА,
Н.Л. ЛОМАЧЕНКО,
старшие преподаватели кафедры иностранных языков естественных факультетов

ҚАЗҰУ - САПАЛЫ БІЛІМ, ӨНЕГЕЛІ ТӘРБИЕ ОРДАСЫ

«ҚазҰУ студентінің келбеті» университетіміздің негізгі мәселелерінің бірі болып табылатыны сөзсіз. Осыған орай факультеттерде түрлі іс-шаралар ұйымдастырылып, өткізіліп тұрады. Осындай іс-шаралардың бірі тарих, археология және этнология факультетінің «Мұрағаттану, құжаттану және құжаттаманы қамтамасыз ету» (1 курс) және «Кітапхана ісі» (4 курс) топтарының ұйымдастырылуымен өтті. «ҚазҰУ студентінің келбеті» тақырыбында өткізілген шарада 4 курс студенттері аға буын ретінде 1 курс студенттеріне өздерінің ақыл кеңестерін айтып, бірінші кезекте әл-Фараби атындағы ҚазҰУ студентінің ар-намыс кодексі мен әл-Фараби атындағы ҚазҰУ студенті туралы ереже қарастырылып, негізгі баптары талқыланды.

Аталмыш нормативті құжаттардың арасында ҚазҰУ студентінің ұлттық мәдениет пен Қазақстан мемлекетінің қалыптасу тарихын білетін және оларды қастерлейтін, университет дәстүрлерін кіршіксіз сақтайтын және оларды құрметтейтін тұлға болуы тиістілігі туралы 2-бап аса зор қолдауға ие болды. Сонымен қатар 4 курс студенттері 9-бапта қарастырылған ҚазҰУ студенті салауатты өмір салтын ұстауға, өзінің мәдени, адамгершілік және тұлғалық даму деңгейін жетілдіруге ұмтылатын, университеттің қоғамдық-мәдени, ғылыми және спорттық өміріне белсене атсалысатын азамат ретінде өздерінің ерекше жетістіктерімен бөлісті. Іс-шара соңында 1 курс студенттері ҚазҰУ студенті ретінде бірінші кезекте ел жетістігін өз жетістігі деп білетін патриот болуға, жан-жақты даму мен өзін-өзі жетілдіруге ұмтылған білімді жас ретінде рухани-адамгершілік даму деңгейі биік, заңға бағынатын тұлға бола тұра басқа елдердің мәдениеті мен дәстүрін сыйлайтын, төзімді жан болуға ант беріп, міндеттері ретінде қабылдады.

Г.Е. САБДЕНОВА,
дүние жүзі тарихы, тарихнама және деректану кафедрасының доценті

РОМАН-ГЕРМАН ТІЛДЕР МЕРЕКЕСІ

"Жеті жұрттың тілін біл, Жеті түрлі ілім біл" деген қағиданы ұран еткен ҚазҰУ қалашығының филология әдебиеттану және әлем тілдері факультетінің белсенді ұстаздарының бастауымен өткен мереке жылдағы дәстүр бойынша кең көлемде аталып өтілді. Жалпы тіл білімі кафедрасының тікелей басшылығымен ҚазҰУ 80 жылдығына орай "Роман-герман тілдер мерекесі" атты байқау өткізілді. Кеште факультеттің және де факультеттен тыс талантты студенттер өнерін ортаға салды. Байқау таныстыру, өнер, ас мәзірі кезеңдерінен тұрды. Кеш латын тіліндегі ерекше ән шашудан бастау алып, байқауға қатысушы төрт топтың таныстыруымен жалғасын тапты. Бұл кезеңде өзінің ұтқыр ойымен, ерекше дайындығымен «Biolingua» тобы көзге түсті. Таныстыруының ерекшелігі сиқырлы латын әлеміне саяхат жасап, жас студенттердің тілге деген құштарлықтарын оятты. Ал «Spain» тобы сахнада буғымен сайысты, атақты футболшылардың ойынын және испан елінің әсем биін сахналап көрермен қауымның қошеметіне бөленді. Келесі кезеңде төрт топ та өздерінің өнерден кенде емес екендігін дәлелдеп, әділқазылар алқасынан жоғары баға иеленді. Бұл байқаудың негізгі мақсаты студенттерді өзге елдердің тілін біліп қана қоймай салт дәстүрін, өзіне тән ерекшеліктерін көрерменге әр қырынан көрсету еді. Ұйымдастырушылар көздеген мақсатына жетті деп толық айтуымызға негіз бар. Себебі жоғарыда аталған кезеңдерден сүрінбей өткен қатысушылар ас мәзіріне келгенде қазылар алқасын таңдай қақтырды. Себебі сайысқа қатысушы топтар көпшілікке беймәлім тағамдарды ұсынып, әр ұлттың ерекшеліктерін айқындай түсті. Осындай қызықты да тартысты өткен байқауымыздың жалғасы жеңімпаздарды бағалы сыйлықтармен марапаттап, концерттік бағдарламамен ұласты. Ал кеш соңында факультет деканы Гүлмира Құдайбергенқызы қызыққа толы кеш туралы өз ойымен бөлісіп, ұйымдастырған жалпы тіл білімі кафедрасының оқытушылары Данель Қарoғойшиева мен Жанна Жалайырқызы және «Роман-герман тілдер» клубына ыстық лебізін білдірді.

Айгерім ҚЫРҒЫЗБАЕВА,
филология, әдебиеттану және әлем тілдері факультетінің 2 курс студенті

ИНСТИТУТ КОНФУЦИЯ ПРИ КАЗНУ ИМ. АЛЬ-ФАРАБИ
приглашает всех желающих на курсы
КИТАЙСКОГО языка!
Занятия проводят профессоры Ланьчжоуского университета
Международный тест HSK на базе Института
ул. Карасай батыра, 95, КазНУ, 1 этаж, каб. №138, Т.: 243-84-64

ҚҰРЫЛТАЙШЫ:
Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетінің ректораты

РЕДАКЦИЯ АЛҚАСЫ:
Бас редактор – **Саягүл ӘЛІМБЕКОВА**
Жауапты хатшы – **Дариға АМАНГЕЛЬДИЕВА**
Тілші лер: **Әйгерім ӘЛІМБЕКОВА, Ақмарал ҚУАНЫШЕВА**
Дизайнер – **Досжан БАЛАБЕКҰЛЫ**
Корректорлар: **Гүлжан РҮСТЕМБЕКОВА, Гүлмира БЕКБЕРДИЕВА**

Газет 1994 жылдың 7 ақпанында Қазақстан Республикасының Баспасөз және бұқаралық ақпарат министрлігінде тіркеліп, № 1242 куәлігі берілген

МЕКЕНЖАЙЫ:
050040, Алматы, әл-Фараби даңғылы, 71, ректорат, 11-қабат, №1104 бөлме.
Байланыс телефоны:
377-33-30, ішкі: 11-94, тікелей: 377-31-48.
Электронды мекенжай:
kazuniver-gazeti@mail.ru
Газет редакцияның компьютер орталығында терiлiп, беттелді.
"Бизнес Информ" баспаханасында (Төле би көшесі, 108) басылды.
Тел.: 8 (727) 293-09-09

Бағасы келісім бойынша.
Таралымы 1000 дана.
Тапсырыс № 113

- Жарияланған мақаладағы автор пікірі редакцияның көзқарасын білдірмейді.
- Редакцияға түскен қолжазба қайтарылмайды, үш компьютерлік беттен асатын материалдар қабылданбайды.
- «Қазақ университетіне» жарияланған мақала көшіріліп басылса, сілтеме жасалуы міндетті.
- Жарнама мәтініне жарнама беруші жауапты.